

24. VRH
KMETIJSKIH
IN ŽIVILSKIH
PODJETIJ

Maša Žagar

državna sekretarka na MKGP

#NaprejNavzgor

Vizija EU za prihodnost kmetijstva in prehrane

Objava Vizije za prihodnost kmetijstva in prehrane v Evropski uniji s strani Evropske Komisije (19. 2. 2025)

Na podlagi poročila strateškega dialoga o prihodnosti evropskega kmetijstva (september 2024)

Vizija EU še vedno osredotočena predvsem na kmetijstvo, **manj** pa na celovitost **kmetijsko-prehranskega sistema**. **Potrošnja** naslovljena manj kot v poročilu strateškega dialoga. Stabilizacija dohodkov pred zelenim prehodom.

CILJI Vizije EU za prihodnost kmetijstva in prehrane

- pregled pravil o nepoštenih trgovinskih praksah in uredbe o skupni ureditvi trgov,
- predlog za pravičnejšo, enostavnejšo in ciljno usmerjeno SKP,
- poenostavitev upravnega bremena za kmete in živilska podjetja,
- okrepitev vloge opazovalnice EU za agroživilsko verigo,
- vzpostavitev ambiciozne enotne varnostne mreže za agroživilski sektor EU,
- sprejetje evropskega pristopa k obvladovanju tveganj in kriznemu upravljanju,
- predstavitev strategije za biogospodarstvo,
- priprava ambicioznega naložbenega načrta,
- predstavitev strategije generacijske prenove,
- ustanovitev opazovalnice EU za kmetijska zemljišča,
- pregled zakonodaje o dobrobiti živali,
- oblikovanje dolgoročne strategije za živinorejo.

Namen in cilji priprave slovenske Vizije 2040

Namen in cilji priprave Vizije 2040

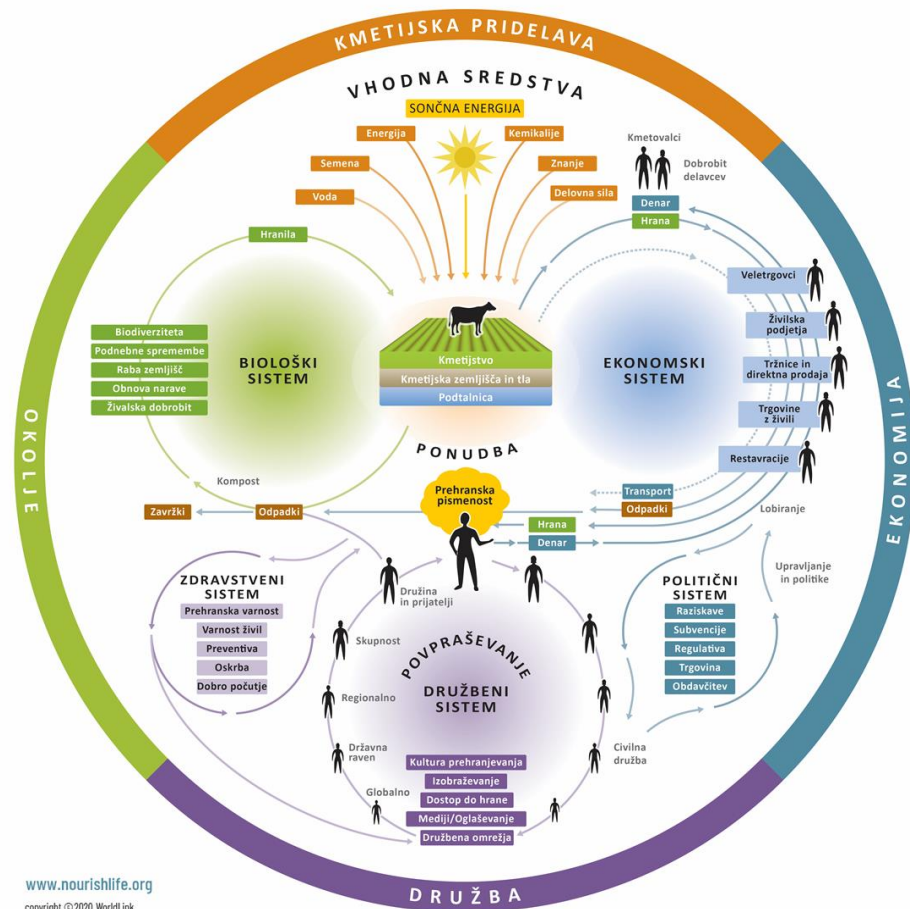
→ oblikovati jasen nacionalni strateški okvir razvoja celotnega kmetijsko-prehranskega sistema v Sloveniji, ki bo omogočal usklajeno usmerjanje politik ter dolgoročno perspektivo za kmetije in celotno verigo preskrbe s hrano

Ključni cilji priprave dokumenta:

- **Prvič v zgodovini** se naslavlja **CELOTEN** kmetijsko-prehranski sistem v Sloveniji.
- Prikazati trenutno stanje (trende), izzive ter priložnosti za **trajnostno in odporno kmetijstvo ter preskrbo s hrano**, vključno s **potrošnjo**.
- Določiti prioriteta področja, 'ciljno sliko/vizijo' za področja, (merljive) cilje ter ukrepe.
- Iskanje ciljev in rešitev, ki bodo ključni vzvodi za spremembe in sočasno naslavljali potrebe in priložnosti za kmetijstvo in ostale dele verige, javno zdravje, okolje, podnebje in širši razvoj podeželja.
- Podlaga bo za SKP in ostale mehanizme podpor (v domeni MGKP in tudi izven našega resorja (!)).

Zakaj se naslavlja celoten kmetijsko-prehranski sistem?

- Iskanje **sistemskih** rešitev v podporo pravičnemu prehodu v odporen, trajnosten kmetijsko-prehranski sistem.
- Iskanje sinergij in zmanjšanje konfliktov --> med politikami, med akterji, med spodbudami.
- **Trajnost:** če ne bodo **VSI** deli kmetijsko-prehranskega sistema delovali usklajeno in prevzeli koncept večje **trajnosti**, potem le večja trajnost kmetijstva ne bo prinesla optimalnih učinkov.
- **Usklajevanje** proizvodnje in povpraševanja "od vil do vilic,,.
- **Prehranska pismenost in usmerjanje prehranskega okolja** (ne samo individualne odgovornosti potrošnikov).

Kaj so izzivi in cilji živilskopredelovalne panoge v prihodnosti?

Delo na **štirih** ključnih področjih **Vizije EU**:

1. Privlačen sektor
2. Konkurenčen in odporen sektor
3. Sektor, ki bo kos izzivom prihodnosti
4. Sektor, ki upošteva pomen hrane in interese ljudi

Izzivi, s katerimi se sooča slovenska ŽPI:

- majhen obseg proizvodnje
- nizka dodana vrednost
- omejen dostop do surovin iz domače pridelave
- visoki vhodni stroški
- nepoštene trgovinske prakse
- pomanjkanje delovne sile
- zaostajanje pri digitalizaciji in avtomatizaciji
- podnebne spremembe in trajnostni prehod

Proces priprave Vizije 2040

1) Analiza stanja in strokovna izhodišča do konca avgusta 2025

- analiza izhodiščnega stanja in trendov (znanstvena literatura, interna delovna skupina, zunanji strokovnjaki)
- medresorska delavnica (sistematično skupno delo z resorji)
- reprezentativna anketa s kmeti, **intervjuji s strokovnjaki**
- posvetovanje z **deležniki** (anketa in skupinske diskusije na sejmu **Agra**)

2) Cilji in ukrepi - dialog z javnostjo od septembra 2025 dalje

- fokusne skupine
- zaključna delavnica
- medresorsko usklajevanje

Sledi končno usklajevanje besedila in posredovanje na Vlado, DZ.

VABLJENI K DIALOGU IN SOUSTVARJANJU

Kako novi zakonodajni paket podpira Vizijo 2040?

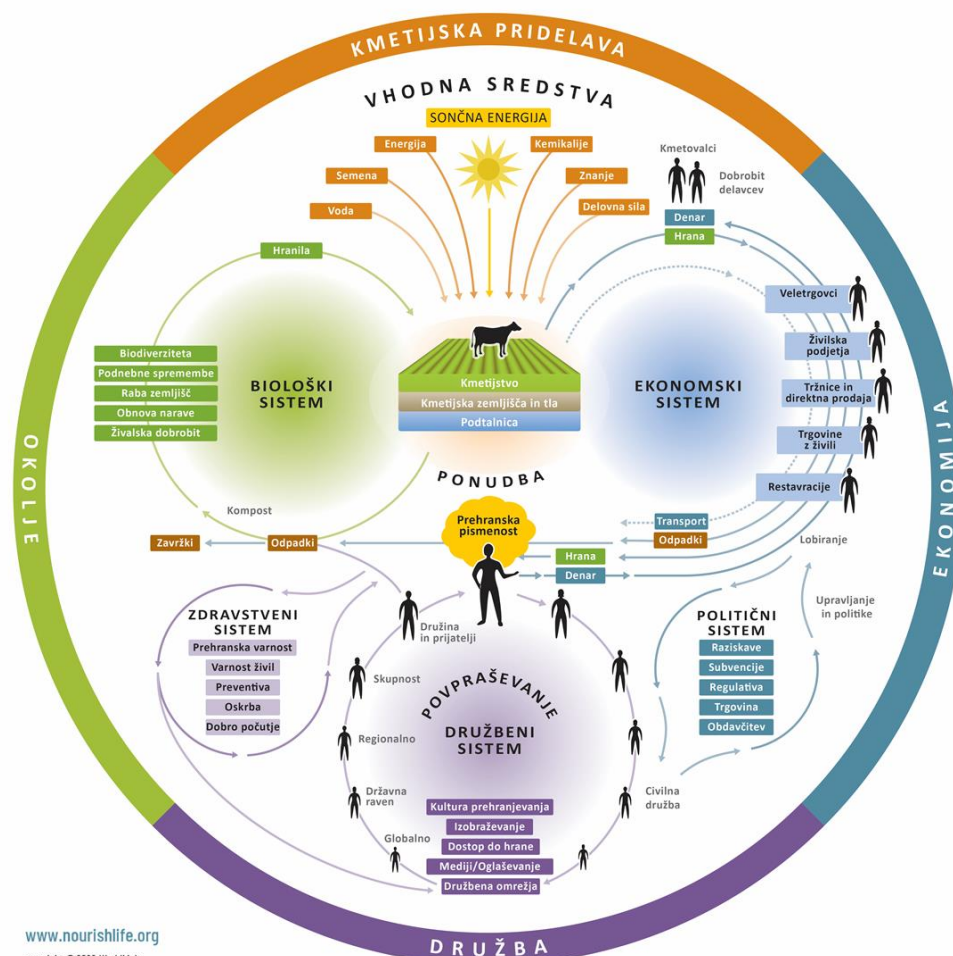
Novi zakonodajni paket bo močno podprl Vizijo 2040 → moderen in napreden

Zakon o kmetijskih zemljiščih

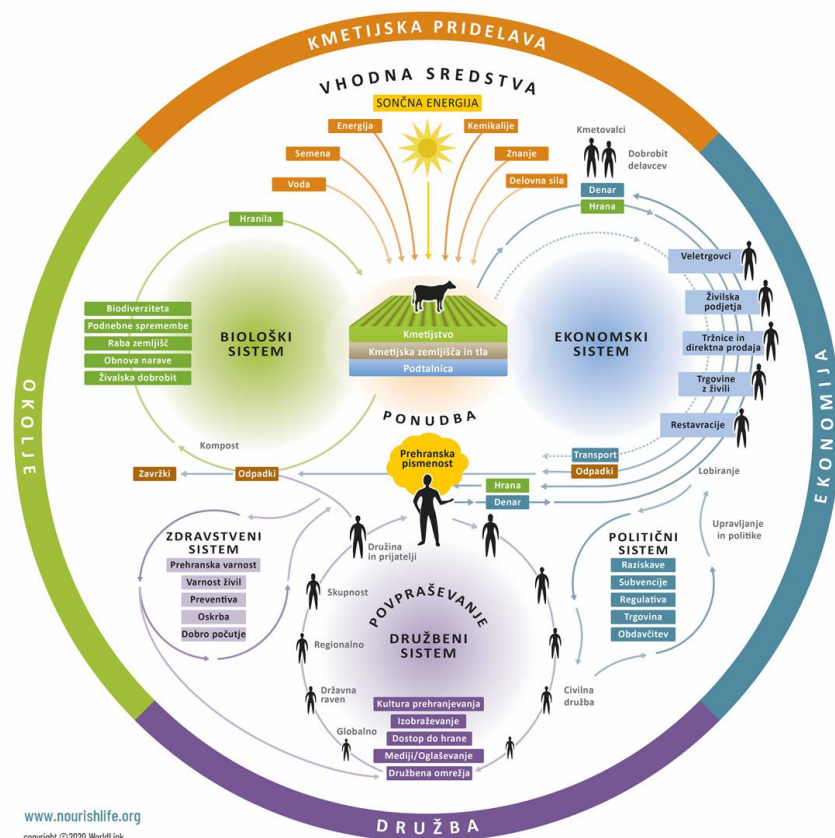
- trajno varovanje kmetijskih zemljišč
- državni namakalni sistemi (širitev)
- agrofotovoltaika

Zakon o zdravju živali

- večja pozornost namenjena preventivi
- izboljšani postopki preprečevanja in izkoreninjanja prenosljivih bolezni
- jasno razmejena odgovornost izvajalca dejavnosti (rejca), veterinarjev in ostalih subjektov
- fleksibilnejši ukrepi za prilagajanje na podnebne in socialne spremembe

Novi zakonodajni paket bo močno podprl Vizijo 2040 → moderen in napreden

Zakon o varni hrani in krmi

- natančna opredelitev goljufivih praks, ostrejša kazni, obveščanje potrošnikov
- ureditev izjem od registracije ali odobritve obratov v primeru majhnih količin živil
- pogoji za opravljanje dejavnosti proizvodnje živil v stanovanjskih prostorih
- pogoji za uporabo živil, ki niso več namenjena prehrani ljudi, za krmo
- zakol za lastne potrebe izven registriranih in odobrenih obratov
- ureditev področja prehranskih dopolnil in živil za posebne skupine
- doniranje krme

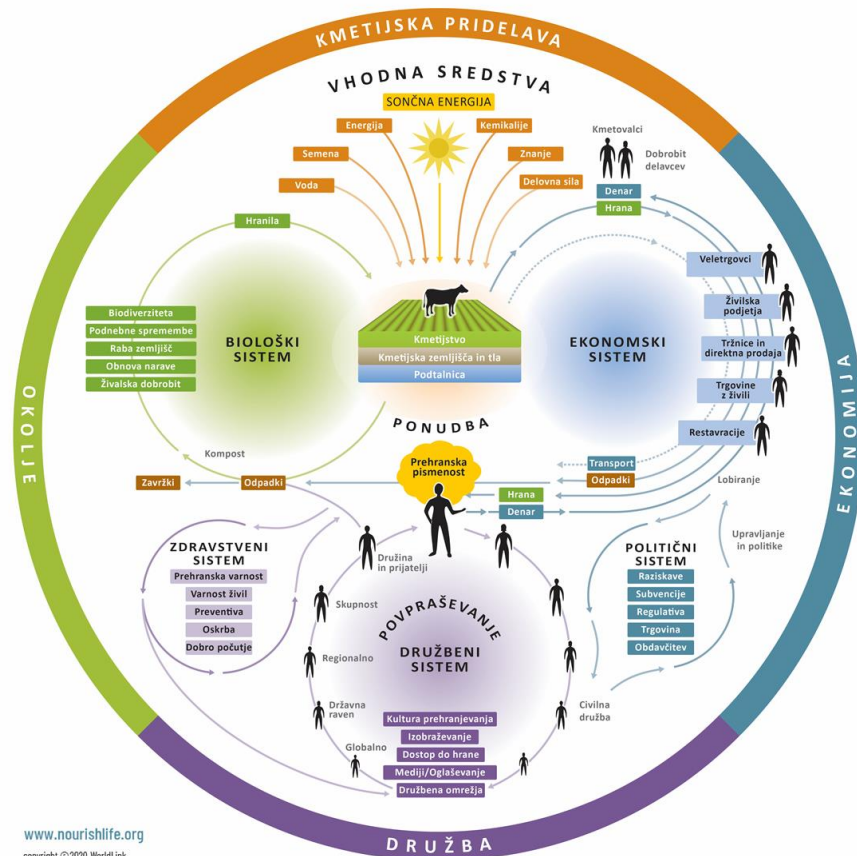
Novi zakonodajni paket bo močno podprl Vizijo 2040 → moderen in napreden

Zakon o zaščiti živali

- spremembe in dopolnitve zakona z namenom izboljšanja življenja živali in odnosa ljudi do živali
- postopna ukinitev baterijske reje kokoši (do konca leta 2028)
- več pooblastil inšpektorjem in strožje kazni za neprimerna ravnanja z živalmi

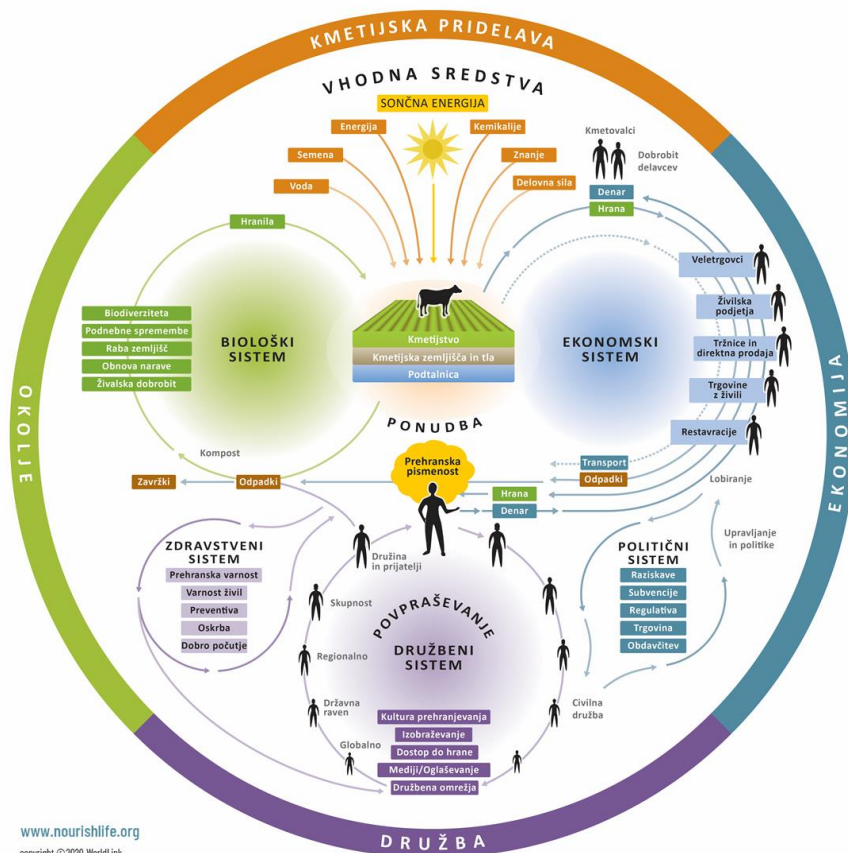
Zakon o hrani

- večja teža varuhu odnosov v verigi
- strožje sankcije za kršitelje shem kakovosti
- certifikat “zlati standard dobrobiti”
- certifikat za manj izgub hrane in odpadne hrane
- uvaja spremljanje aktivnosti na področju podnebnih zadev
- uporaba oznake z grafično podobo zastave Republike Slovenije

Novi zakonodajni paket bo močno podprl Vizijo 2040 → moderen in napreden

Zakon o kmetijstvu

- definicija trajnostnega kmetijstva in kmetijsko-prehranskega sistema
- definicija KMG in kmetije
- kategorizacija KMG glede na ekonomsko velikost
- pravica do opravljanja kmetijskih opravil
- opredelitev sistema AKIS
- upravljanje podnebnih sprememb
- digitalizacija/poenotenje/nadgradnja zbirk podatkov

Namesto zaključka ...

Odprto povabilo k soustvarjanju Vizije 2040

Odprto povabilo k soustvarjanju Vizije 2040

- MKGP je vzpostavilo **interno delovno skupino (DK + DHR)**, ki sodeluje z **zunanji strokovnjaki ter Biotehniško fakulteto**.
- Poslan poziv za imenovanje **strokovnikov na medresorski ravni** in opravljena **1. delavnica z resorji 27. 5. 2025**.
- Poslan tudi poziv za imenovanje oseb iz **nevladne sfere**, ki bodo sodelovale pri delu na Viziji 2040.

V začetku junija lansirana **spletna anketa in posredovana ključnim nevladnim organizacijam**, s katero bomo preverili izzive, cilje in ukrepe za posamezne dele kmetijsko-prehranskega sistema.

- Na sejmu **AGRA** bo izveden velik posvet z vsemi vabljenimi reprezentativnimi organizacijami.
- Sledi intenziven **dialog** s strokovno javnostjo in vsemi organizacijami ter resorji.

Nekaj ključnih vprašanj v razmislek

Kakšni so cilji **posameznih** kmetijskih sektorjev?

Kakšni so cilji **posameznih** živilskopredelovalnih sektorjev?

V kmetijsko-prehranskem sistemu so relevantni vsi: kmetije, a tudi velika podjetja, ŽPI, zadruga, trgovina ... skratka celotna dobavna veriga, ki omogoča prehransko varnost Slovenije.

In ne smemo pozabiti na potrošnika in prehransko okolje.

Kako delovati **bolj optimalno** vzdolž verige?

Kako podpreti **bolj ciljno** celotno verigo?

Kako podpreti **bolj sistemsko**: iskanje rešitev, ki podpirajo ekonomiko, a hkrati tudi okoljske/podnebne / zdravstvene cilje? Bomo znali premostiti diametralna nasprotja med cilji?

Kako zagotoviti **celovit pregled** nad delovanjem verige?

Vizija 2040 mora biti ambiciozna – in vključujoča.

HVALA ZA VAŠO CENJENO POZORNOST!

